

Моніторинг впровадження Україною зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства

Випуск № 34 (квітень 2016 року)

3 1 квітня [введено в дію](#) Закон "Про публічні закупівлі", який забезпечує переведення всіх державних закупівель в Україні в електронний формат.

6 квітня уряд затвердив [законопроект, яким скорочено перелік державних підприємств, які не підлягають приватизації](#), із 1478 до 705. Ці підприємства мають стратегічне значення для обороноздатності, економіки чи соціального життя країни, зокрема 394 підлягають корпоратизації. Того ж дня змінено Порядок надання спеціальних дозволів на користування надрами та Порядок проведення аукціонів з продажу спецдозволів ([Постанова № 277](#)). Уряд посилив прозорість та скоротив перелік підстав, за яких можливе надання надр без аукціонів.

12-13 квітня відбулося [перше засідання Комітету асоціації Україна – ЄС](#) у торговельному складі. У ході дискусії обговорено перші результати функціонування зони вільної торгівлі з ЄС.

14 квітня Верховна Рада затвердила [новий склад Кабінету Міністрів](#). Новообраним прем'єр-міністром став В.Гройсман, віце-прем'єром з питань євроінтеграції – І.Климуш-Цинцадзе, Міністерство енергетики та вугільної промисловості очолив І.Насалик, Міністерство екології та природних ресурсів – О.Семерак.

Того ж дня депутатами схвалено Програму діяльності Кабінету Міністрів ([Постанова № 1099-VIII](#)). Серед завдань уряду – реформа енергетики та енергонезалежність, реформа системи управління довіллям та інтеграція екологічної політики в інші галузеві політики.

У квітні Урядовим офісом з питань європейської інтеграції [розроблено деталізований проект Плану заходів](#) з імплементації розділу V "Економічне та галузеве співробітництво" Угоди про асоціацію. Документ має на меті оновити діючий План заходів з імплементації УА у секторальній частині з урахуванням результатів роботи у 2014-2015 роках.

19 квітня відбулися [переговори на найвищому рівні з урядовою делегацією Данії](#) на чолі з прем'єр-міністром Л.Расмуссеном. У ході зустрічі сторони відзначили діяльність Українсько-данського енергетичного центру як успішного проекту технічної допомоги.

19 квітня відбулося засідання Національної ради реформ, за підсумками якого реформи в сфері енергетики та енергоефективності визначено [пріоритетами на 2016 рік](#). Також члени НРР обговорили [План "100 днів"](#) (план першочергових дій щодо реформування країни).

22 квітня Україна стала одним з підписантів Паризької кліматичної угоди, підпис поставив постійний представник при ООН В.Сльченко ([Розпорядження № 100/2016-рп](#)).

У квітні Мінекономрозвитку повідомило про результати [аналізу виконання державних цільових програм](#) у 2015 році. Цей інструмент визнано неефективним, оскільки фактичний обсяг фінансування склав лише 26,2% від запланованого, і жодна з програм не містила методики оцінки ефективності виконання.

28 квітня Президентом створено робочу групу для підготовки законопроектів з питань протидії зменшенню податкової бази і переміщенню прибутків за кордон ([Указ № 180/2016](#)).

Дана публікація випущена в рамках проекту "Покращення імплементації зобов'язань України в рамках Енергетичного Співтовариства через посилення ролі громадськості", що здійснюється ГО "Діксі Груп" спільно з Ресурсно-аналітичним центром "Суспільство і довілля" за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Ресурсно-аналітичний центр
"Суспільство і довілля"

This document has been produced with the financial assistance of the European Union. The contents of this document are the sole responsibility of NGO "DiXi Group" and can under no circumstances be regarded as reflecting the position of the European Union.

Загалом прогрес України у виконанні зобов'язань в рамках Енергетичного Співтовариства виглядав у квітні наступним чином:

У сфері безпеки постачань:

Поряд із рішенням про підвищення роздрібних цін на газ, уряд намагається вирішити питання боргів на ринку

29 квітня Кабінет Міністрів уточнив умови для забезпечення безперебійного постачання газу підприємствам комунальної теплоенергетики ([Постанова № 332](#)). Документом внесено зміни до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів.

Зокрема, цими змінами запроваджено обов'язок постачальника газу надавати його виробникам теплової енергії при наявності заборгованості за умови виконання певних вимог, у т.ч. дотримання графіків погашення заборгованості, належного рівня поточних розрахунків.

Того ж дня уряд затвердив Примірний договір про постачання природного газу виробникам теплової енергії для виробництва теплової енергії ([Постанова № 357](#)). Нова редакція документу полегшує становище підприємств ТКЕ, яким буде нараховуватися менше штрафних санкцій за неплатежі.

Так, договір передбачає зниження пені за несвоєчасні розрахунки до рівня облікової ставки НБУ (раніше була подвійна ставка), а також норма, що унеможливує нарахування пені, штрафних і фінансових санкцій на заборгованість за спожитий газ, яка виникла через несвоєчасні розрахунки з пільг та субсидій. Водночас, положення договору є рекомендаційними, а не обов'язковими.

На зменшення вимог щодо страхового запасу газу спрямовані як урядові, так і парламентські ініціативи

4 квітня Міненерговугілля опублікувало [проект урядової постанови](#) про внесення змін до Постанови від 30 вересня 2015 р. № 795 "Про затвердження Порядку створення страхового запасу природного газу". Документ визначає, що порядок застосовується лише до постачальників газу, які створюють страховий запас у розмірі 10% від місячних номінацій у наступному місяці. При цьому, передбачена можливість коригування страхового запасу протягом місяця здійснення поставок, залежно від фактичних обсягів постачання.

Також Міненерговугілля пропонує скасувати преференції для постачальників газу із спеціальними обов'язками, які повинні також формувати страховий запас у розмірі, який розраховується відповідно до Правил про безпеку постачання природного газу (тобто підтримання у сховищах необхідного обсягу газу для потреб своїх споживачів, що належать до категорії захищених). Обов'язки щодо обліку газу покладені на оператора ГТС, який має щомісяця надавати відповідні дані до Міненерговугілля та НКРЕКП.

Як йдеться у супровідному аналізі, рішення про встановлення страхового запасу на мінімально достатньому рівні було прийнято після консультацій з учасниками ринку та Секретаріатом Енергетичного Співтовариства. Також, йдеться про рішення проблеми нерівних правил на ринку та надмірних витрат постачальників, які формують 50% страховий запас і вимушені залучати кредитні кошти. Варто зауважити, що зміни хочуть внести ретроактивно, з 1 січня 216 року.

21 квітня Верховна Рада прийняла за основу законопроект "Про внесення змін до Закону України "Про ринок природного газу" щодо страхового запасу природного газу" (реєстр. [№ 3617](#)) ([Постанова № 1340-VIII](#)). Документом передбачається законодавче врегулювання

обсягу страхового запасу на рівні 10%, що зменшить бар'єри для незалежних трейдерів на ринку. Інших умов законопроект не визначає.

Також, у квітні група депутатів внесло до парламенту законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо сприяння пошуку та видобутку нафти і газу в Україні" (реєстр. [№ 3849-д](#)). Зокрема, пропонуються зміни до Кодексу про надра, Закону "Про нафту і газ", Закону "Про угоди про розподіл продукції", спрямовані на вдосконалення відносин між сторонами УРП в ході видобутку корисних копалин.

Продовжується публічне обговорення питань безпеки використання атомної енергетики

У квітні в інформаційному просторі продовжилась дискусія щодо небезпеки використання атомної енергетики для маневрування в системі. 7 квітня було проведено круглий стіл за участю представників Міністерства енергетики, «Енергоатома» й «Укренерго», де було обговорено питання доцільності впровадження механізму експлуатації блоків АЕС у режимі регулювання потужності, як це передбачено [Планом дій Уряду](#) на 2016 рік.

[У Міністерстві енергетики заявили](#), що вивчення добового регулювання потужності розпочато на Хмельницькій АЕС ще з 2006 року, питання безпеки залишаються пріоритетом в цій галузі, а завдяки збільшенню частки атомної енергетики в балансі виробництва електроенергії з 49% до 56% в 2015 році було заощаджено приблизно 5 млрд грн., а також вугілля для теплової генерації. Ці пріоритети планується зберегти і в 2016 році.

Крім того, розпорядженням Кабінету Міністрів [№ 303-р від 20.04.2016](#) Уряд уповноважив міністра екології та природних ресурсів О.Семерака підписати Третю угоду про внесення змін до Грантової угоди між урядом України та ДСП "Чорнобильська АЕС" як одержувачем і Європейським банком реконструкції та розвитку. Паралельно з цим, Розпорядженням [№ 302-р від 20.04.2016](#) Уряд схвалив Угоду (у формі обміну листами) між Кабміном і ЄБРР про внесок України до Рахунку ядерної безпеки ЄБРР. Угода передбачає здійснення додаткового [поповнення внеску України](#) у розмірі 1,4 млн. євро. У свою чергу, Президент доручив вжити додаткових заходів щодо перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему та відродження територій, що зазнали радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи ([№ 141/2016](#)).

Тим часом, Міненерговугілля затвердило Програму забезпечення надійності роботи електричних мереж у 2016 році ([Наказ № 248](#)), а також внесло зміни до Графіку виконання ремонту основного обладнання теплових електростанцій енергогенеруючих компаній у 2016 році ([Наказ № 250](#)). Метою згаданої програми є підвищення надійності роботи електромереж шляхом впровадження новітніх технологій, використання сучасних матеріалів, застосування перспективного обладнання, вдосконалення устаткування та оснащення.

У сфері реформи газового ринку:

Попри плани нового уряду, законодавча база все ще не гарантує умов для повноцінного ринку газу

Програма діяльності Кабінету Міністрів, схвалена парламентом при формуванні нового уряду ([Постанова № 1099-VIII](#)), передбачає продовження реформ у газовому секторі. Це, зокрема, виконання зобов'язань у рамках приєднання до Третього енергетичного пакета, у т.ч. реорганізація НАК "Нафтогаз України", розділення діяльності з видобування і транспортування газу, надання доступу до газотранспортної інфраструктури, забезпечення

прозорості встановлення тарифів та ефективної системи надання адресних субсидій, запровадження комерційного обліку.

Законопроект "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення умов функціонування ринку природного газу" (реєстр. [№ 3325](#)) було відкликано у зв'язку з обранням нового уряду та повторно внесено до Верховної Ради за реєстр. [№ 4503](#). Документ [включено](#) Національною радою реформ до Переліку пріоритетних законопроектів в рамках співробітництва з МВФ та ЄС.

Водночас, в ході опрацювання законопроекту, депутати і аналітична служба Верховної Ради висловила до нього серію критичних зауважень. На цій основі Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки [рекомендував](#) парламету повернути документ до Комітету для підготовки на повторне перше читання.

Щодо практичного втілення положень щодо порядку та умов передачі газорозподільних мереж, власником яких є держава, [Міненерговугілля заявило](#) наступне: уряду запропоновано визначити ДП "Українські газорозподільні мережі" балансоутримувачем, що є найбільш прийнятним рішенням з погляду виконання вимог Третього енергетичного пакету. При цьому Міненерговугілля також не заперечує проти передачі газорозподільних систем держпідприємству, що належить до сфери управління Фонду держмайна, однак звертає увагу на можливу невідповідність Третьому енергопакету, оскільки ФДМУ здійснює управління державними пакетами акцій енергогенеруючих та енергопостачальних компаній (тимчасово, до приватизації).

В цілому, як [зазначив](#) міністр І.Насалик під час зустрічі з представниками Єврокомісії в Україні, із 33 необхідних підзаконних актів до Закону "Про ринок природного газу" 30 вже підготовлено для внесення до Верховної Ради.

Незважаючи на зобов'язання перед МВФ щодо поступового доведення цін на газ до економічно обґрунтованого рівня, уряд прийняв рішення про більш швидкий перехід

У квітні уряд затвердив [єдину ціну ціну на природний газ для споживачів](#) – таким чином, кінцева ціна газу для населення з 1 травня 2016 року становитиме 6879 грн. за 1 тис. кубометрів ([Постанова № 315](#)). Як йдеться у [роз'ясненні](#) Мінекономрозвитку, встановлюється оптова ціна природного газу 4942 грн. за тис. кубометрів, яка утворюється з урахуванням: прогнозованої ціни на німецькому газовому хабі NCG (за даними Platt's European Gas Daily), вартості транспортування від NCG до західного кордону України (за тарифами європейських операторів ГТС), установленого НКРЕКП тарифу на послуги транспортування газу транскордонними газопроводами до точок входу в ГТС України.

Ціна газу як товару визначена на рівні 100% паритету до ціни імпортованого газу, а роздрібна ціна утворюється з урахуванням оптової ціни, середньозважених тарифів на транспортування та розподіл, а також торгової націнки постачальника. Як очікується, додаткові надходження до державного бюджету будуть спрямовані на виплату житлових субсидій, які залишаються головним механізмом захисту малозабезпечених громадян.

Ціна, за якою НАК "Нафтогаз України" постачатиме газ для теплокомуненерго з метою надання послуг з опалення та постачання гарячої води населенню, становить 4942 грн. за тис. кубометрів, але з урахуванням тарифів на транспортування та розподілу, а також податків та зборів, складає 6810 грн.

До слова, у квітні НКРЕКП [поінформувала](#) про мінімальну (5503,00 грн. за тис. кубометрів) та максимальну (6745,10 грн. за тис. кубометрів) ціну газу для споживачів, яка склалася на ринку газу у березні 2016 року.

Уряд та регулятор намагаються вирішити нестиковки та колізії, що виникають при формування нових договірних відносин із споживачами

Тим часом, Кабінет Міністрів скоригував терміни застосування нових норм споживання газу побутовими споживачами у разі відсутності лічильників ([Постанова № 316](#)). Ретроактивно вступ у дію цих норм перенесено на 1 лютого. Нагадаємо, норми споживання газу становлять: 4,4 кубометрів на людину в місяць (газова плита, є гаряче водопостачання), 7,1 кубометрів на людину в місяць (газова плита, відсутнє гаряче водопостачання), 14 кубометрів на людину в місяць (газова плита і водонагрівач).

НКРЕКП, розглянувши численні звернення побутових споживачів на дії постачальників природного газу, [Листом № 4125/16/7-16 порекомендувало постачальникам утриматися від незаконних дій](#), пов'язаних із виставленням побутовим споживачам рахунків, в яких вказуються донарахування обсягів спожитого газу минулих періодів у зв'язку із скасуванням постанови Кабінету Міністрів України [№ 237 від 29.04.2015](#) щодо норм споживання газу.

Також регулятор оприлюднив [проект постанови](#), якою вносяться зміни до низки підзаконних актів – Кодексу газорозподільних систем, Правил постачання природного газу, Типового договору розподілу природного газу, Типового договору постачання природного газу побутовим споживачам, Методології встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем.

Мова йде про врегулювання та уточнення процедури для зменшення типорозміру лічильників і перенесення лічильника споживача в інше місце. Ці кроки дозволять операторам газорозподільних мереж адекватно планувати навантаження (зараз втрачають близько 40% потужності), а споживачам платити не за номінальну (тобто максимальну) потужність вузла передачі газу, а за ту, що відповідає реальним спожитим обсягам (зараз переплата за потужність складає близько 30 грн./міс).

Тим часом, у квітні набули чинності [норматив перерахування коштів на поточний рахунок із спеціальним режимом використання окремої енергогенеруючої компанії](#) (для проведення розрахунків за газ) та [Методологія встановлення плати за приєднання до газотранспортних і газорозподільних систем](#). Разом з тим, регулятор [поскаржився](#), що Мінюст не провів державну реєстрацію постанови про затвердження Методики визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу газу, а Кабмін не визначив закупівельної ціни газу як товару для побутових споживачів (без урахування тарифів на внутрішнє транспортування для точок входу/виходу та розподіл). Таким чином, НКРЕКП не змогла встановити тарифи на транспортування та розподіл газу виходячи з величини потужності.

Таку ж аргументацію, за [даними ЗМІ](#), регулятор навів у відповідь на звернення голови правління "Нафтогазу" А.Коболева, який 25 квітня просив про переведення контрагентів оператора ГТС на тарифну систему вхід/вихід. Це відбулося на фоні огляду торгівельної політики України в рамках СОТ, коли представники російської сторони заявили про дискримінаційність системи вхід/вихід для транзиту порівняно з внутрішнім транспортуванням (де цю систему поки не запроваджено).

Сформовано повний склад наглядової ради НАК "Нафтогаз України", однак рішення щодо розділення поки відкладається

21 квітня Комітет з призначення керівників особливо важливих для економіки підприємств при Мінекономрозвитку [погодив призначення](#) экс-міністра енергетики В.Демчишина п'ятим членом наглядової ради "Нафтогазу". Цей орган створюється вперше в історії компанії та є складовою реформи системи корпоративного управління за рекомендаціями ОЕСР. Очікується, що перша зустріч членів наглядової ради відбудеться 10-11 травня.

Що стосується відділення функцій транспортування газу, Міненерговугілля стримано прокоментувало прилюднення НАК "Нафтогаз України" своїх пропозицій. Як [заявив](#) директор Департаменту стратегічного планування та європейської інтеграції М.Бюно-Айріян, Міненерговугілля вживає заходів щодо прискорення процесу, водночас прагне переконатися у відповідності дій вимогам європейського законодавства, "Ми також наполягаємо, аби

відокремлення газотранспортного бізнесу з НАКу розглядалося в контексті реструктуризації всієї компанії та всього енергетичного сектору", наголосив він.

В ході зустрічі 25 квітня із директором Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копачем, міністр І.Насалик [повідомив](#), що доопрацьовану модель відокремлення "Нафтогазу" подано до Секретаріату з урахуванням застережень, які прозвучали в ході слухань у Відні 14 березня

18-19 квітня у НКРЕКП відбулася [експертна місія "Підтримка у сертифікації оператора газотранспортної системи"](#), організована у рамках інструменту ЄС із технічної допомоги та обміну інформацією ТАІЕХ. Представники регуляторів Іспанії, Німеччини, Литви, а також юристи Секретаріату Енергетичного Співтовариства і представники Єврокомісії поділилися досвідом щодо здійснення процедури сертифікації Операторів газотранспортних систем в країнах ЄС в рамках вимог Третього енергетичного пакету ЄС.

Тим часом, уряд погодив відчуження основних фондів дочірньої компанії "Нафтогазу" – "Нафтогазослужування", – які не задіяні у його виробничій діяльності, шляхом їх продажу за ринковою вартістю на конкурентних засадах ([Розпорядження № 262-р](#)). Мова йде про 24 автомобілі.

У сфері реформи ринку електроенергії:

Ключове законодавство для реформи ринку електроенергії продовжує обговорюватись

Після зміни Кабінету Міністрів, на першому засіданні [20 квітня уряд схвалив законопроект](#) про ринок електричної енергії та повторно подав його до парламенту як невідкладний і той, який має бути прийнятий Україною в рамках імплементації Третього енергетичного пакету. Законопроект зареєстрований за [№ 4493](#). Також, 28 квітня [НКРЕКП провела нараду](#) за участю інших міністерств щодо врегулювання питання погашення заборгованості на Оптовому ринку електроенергії (ОРЕ), де було презентовано відповідний законопроект.

У парламенті зареєстровано цілу низку законопроектів, які стосуються кращого управління мережами. Зокрема, законопроект [№ 4310-1 від 6 квітня](#) щодо вдосконалення приєднання до електричних мереж, яким пропонується запровадити новий вид приєднання до електричних мереж, а також вдосконалити порядок формування вартості відповідного приєднання шляхом запровадження базових ставок та ускладнюючих коефіцієнтів.

Також зареєстровано проект закону щодо врегулювання порядку приєднання до електромереж [№ 4310-3 від 12 квітня](#), яким вносяться зміни до Земельного кодексу та законів України в частині більш чіткого приєднання електроустановок до електромереж, розділення функцій із розвитку мереж та надання послуг з приєднання електроустановок до таких мереж, а також відповідальності електропередавальних організацій. Окремо було зареєстровано проект закону щодо демонополізації приєднання споживачів до електричних мереж [№ 4310-2 від 12 квітня](#), який вносить додаткові визначення термінів, уточнює порядок приєднань, права та обов'язки суб'єктів ринку електроенергетики тощо.

Уряд продовжує зміни в управлінні державними підприємствами, в тому числі в електроенергетиці

Конкурсна комісія в квітні [визначила п'ять кандидатур](#) для другого етапу відбору на посаду керівника ДП НЕК «Укренерго», серед яких – троє українських громадян і двоє іноземців. Також, міністр [І.Насалик обговорив з ЄБРР](#) можливу співпрацю: зокрема, в питаннях корпоратизації ДП «НЕК «Укренерго» та ДП «НАЕК «Енергоатом», а також реалізації «Енергоатомом» проекту «Комплексна (зведена) програма підвищення безпеки АЕС України». Тим часом, у парламенті було зареєстровано [Постанову про утворення](#) Тимчасової

слідчої комісії з розслідування порушень законодавства, встановленню ознак корупційних дій під час укладення договорів із Російською Федерацією в частині постачання електроенергії до Криму.

Регулятор полегшує доступ до інформації щодо тарифів для кінцевих споживачів

На виконання закону про розкриття інформації кінцевим споживачам, що був прийнятий у 2015 році, регулятор [поінформував про розміщення](#) на своєму сайті додаткової інформації, котра відповідає вимогам Закону України «Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання та водовідведення». Також 1 квітня [НКРЕКП оприлюднила звіт про результати](#) своєї діяльності в 2015 році, в якому представила інформацію щодо функціонування ринків електроенергії, природного газу, галузей тепло- та водопостачання, водовідведення, а також перероблення та захоронення побутових відходів. У звіті також висвітлено діяльність Комісії у сферах природних монополій та на суміжних ринках, її внесок у реформування ринків природного газу та електроенергії, вдосконалення системи регулювання у галузі комунальних послуг.

Експорт електроенергії до Молдови та Білорусі визначено одним із пріоритетних завдань Міненерговугілля

Новий міністр енергетики [І.Насалик заявив](#), що вугільна галузь є пріоритетною, і зауважив, що одним із основних завдань міністерства є робота над виходом України на експортний ринок: зокрема, експорт електроенергії до Білорусі та Молдови, який дасть можливість використовувати українське вугілля.

У квітні також покращилась ситуація із участю в аукціонах з доступу до пропускної спроможності міждержавних електричних мереж – у черговому щомісячному аукціоні [участь взяли 4 компанії](#): ПАТ «ДТЕК Павлоградвугілля», ПП «ЕРУ Трейдинг», ТОВ «ГЛОБАЛ ЕНЕРДЖІ» і ПАТ «Донбасенерго».

У сфері державного регулювання енергетики:

Парламент зробив перший крок до незалежності регулятора

12 квітня Верховна Рада прийняла у першому читанні законопроект "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" (реєстр. [№ 2966-д](#)) ([Постанова № 1085-VIII](#)). Примітно, що законопроект [включено](#) Національною радою реформ до Переліку пріоритетних законопроектів в рамках виконання зобов'язань перед ЄС (для отримання макрофінансової допомоги).

Програма діяльності Кабінету Міністрів, схвалена парламентом при формуванні нового уряду ([Постанова № 1099-VIII](#)), передбачає запровадження ефективних правил та механізмів регулювання ринку, прозорої роботи незалежного регулятора.

Тим часом, сама НКРЕКП продовжує політику інформування та взаємодії зі споживачами. Зокрема, у квітні регулятор опублікував [Звіт про результати своєї діяльності у 2015 році](#) та [інформацію про середні обсяги споживання енергоносіїв](#) побутовими споживачами за 2015 рік. Ці дані дають можливість оцінити обсяги споживання енергії (порівняти своє споживання з аналогічними абонентами), а також зрозуміти доцільність заміщення одного енергоресурсу іншим для зменшення платежу.

У сфері відновлюваної енергетики:

Уряд повторно вніс законопроект про ринок електроенергії

21 квітня у Верховній Раді зареєстровано законопроект «Про ринок електричної енергії України ([реєстр. №4493](#)), яким, серед іншого, передбачається, що весь обсяг електроенергії, виробленої з відновлювальних джерел енергії, закуповує гарантований покупець, а також запроваджується відповідальність виробників за «зеленими» тарифами за небаланси (відхилення фактичних обсягів відпуску електричної енергії від добових графіків відпуску електричної енергії на наступну добу) та встановлюється особливий порядок їх відшкодування.

Тим часом, 7 квітня НКРЕКП [постановою № 592](#) встановила "зелені" тарифи для виробників, враховуючи додаткову компенсацію недоотриманих коштів. Найвищий тариф отримали наземні СЕС в розмірі 1,28-0,9 грн. за кВт-год. За [даними Держенергоефективності](#), станом на 1 березня 2016 року встановлена потужність об'єктів "зеленої" енергетики становить 1492 МВт. З них 56 % (839 МВт) – це об'єкти сонячної енергетики.

Профільний Комітет погодив законопроект щодо заміщення газу у секторі теплоенергетики

20 квітня відбулося засідання Комітету Верховної Ради з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, на якому було [прийняте рішення щодо прийняття за основу у першому читанні](#) проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про тепlopостачання» щодо стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії ([реєстр. № 4334](#)).

За словами народного депутата України, в.о. голови Комітету О.Домбровського, головна ідея законопроекту полягає у стимулюванні виробництва теплової енергії, що виробляється з альтернативних джерел енергії. Законопроектом також передбачається передача органам місцевого самоврядування права встановлювати тариф на теплову енергію на рівні 90% від діючого тарифу на тепло з газу для бюджетних установ та населення.

Уряд шукає міжнародної допомоги у питаннях енергетичної політики, присвяченій відновлюваним джерелам енергії

18 квітня голова Держенергоефективності С.Савчук взяв участь у [зустрічі із швейцарською делегацією високого рівня](#), яка відбулася у Мінрегіоні. Сторони обговорили механізми стимулювання розвитку вітро- та біоенергетики, створення інфраструктури для реалізації проектів із заміщення газу біомасою.

19 квітня з нагоди візиту прем'єр-міністра Данії Л.Расмуссена до України відбувся [Дансько-український бізнес-форум](#). В рамках форуму С.Савчук презентував данській делегації останні законодавчі ініціативи, досягнення та плани розвитку сфери ВДЕ в Україні.

21 квітня 2016 року у м Києві [відбулася заключна п'ята Дискусія з питань енергетичної політики](#) "Майбутнє інвестування у відновлювану енергетику в Україні: подолання політичних, законодавчих, регуляторних та технічних бар'єрів", організований Представництвом ЄС в Україні разом з Групою підтримки України Європейської комісії, за підтримки Технічного Секретаріату INOGATE.

За підсумками цих Дискусій було підготовлено [аналітичні оцінки та рекомендації](#) для збільшення інвестицій у сектор відновлюваної енергетики, адресовані розробникам проектів, інвесторам, ініціаторам проектів в Україні та Європейській комісії. За оцінками Держенергоефективності, обсяг інвестицій, необхідних для реалізації Національного плану дій з відновлюваної енергетики до 2020 року становить 16 млрд. євро.

У сфері навколишнього середовища:

Про оцінку впливу на довкілля

Запланований на 22 квітня у Верховній Раді України так званий “екомарафон”, під час якого депутати мали проголосувати за доопрацьований проект Закону України “Про оцінку впливу на довкілля” (2009а-д), не відбувся у зв’язку із відсутністю великої кількості депутатів.

Тим не менше, [під час зустрічі новопризначеного міністра екології О.Семерака із директором Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копачем](#), була підкреслена необхідність виконання екологічної складової зобов’язань перед Енергетичним Співтовариством. Зокрема, мова йшла про впровадження в Україні ефективної європейської моделі оцінки впливу на довкілля через підтримку відповідного законопроекту.

У сфері енергоефективності:

Енергетичний сервіс

У Держенергоефективності продовжили працювати над [змінами до закону «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб’єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації»](#) у зв’язку з повним введенням в дію з 1 серпня 2016 року нового закону у сфері закупівель. Напрацьований законопроект передбачає внесення технічних правок та удосконалення окремих положень щодо процедури здійснення закупівель енергосервісу.

Відповідний законопроект (реєстр. № 4549) був [внесений](#) 29 квітня до Верховної Ради групою депутатів. Автори вказують на те, що законопроект спрямований на «узгодження та приведення у відповідність норм чинного законодавства, що регулюють правовідносини в сфері енергосервісу та у сфері публічних закупівель, стимулювання розвитку ринку енергосервісу в Україні та виконання зобов’язань перед Європейським Союзом». Вони посилаються на Директиву 2012/27/ЄС про енергоефективність, підкреслюючи, зокрема, роль законопроекту в усуненні регуляторних та не регуляторних бар’єрів, що заважають впровадженню енергосервісних контрактів, а також підкреслюють роль енергосервісу у виконанні зобов’язання щодо термомодернізації мінімум 1% будівель державних установ. Серед іншого законопроектом пропонують відмінити верхню межу щорічних платежів виконавцю енергосервісу за енергосервісним договором, а також надають можливість укладати енергосервісні договори строком до 15 років.

Облік

Держенергоефективності оприлюднив на своєму сайті [проект закону «Про комерційний облік комунальних послуг»](#). В пояснювальній записці до нього вказано, що станом на кінець 2015 роуц середній показник оснащення житлових будинків приладами комерційного обліку складає близько 53%. Віце-прем’єр Г.Зубко заявив, що цього року уряд доведе показник оснащення будинків тепловими лічильниками до [76%](#). Автори також вказали, що запровадження абонентської плати за обслуговування вузлів комерційного обліку встановлює справедливий порядок та дозволяє мешканцям оплачувати тільки ті витрати, які стосуються їх будинку. Також автори прогнозують, що запровадження закону дозволить скоротити споживання протягом 1-3 років в середньому на 15-20%.

Тим часом, Кабінет Міністрів поставив завдання [обладнати газовими лічильниками 1 мільйон домогосподарств](#) в 2016 році. Голова Секретаріату Енергоспівтовариства Я.Копач заявив про необхідність прийняття законів про вимірювання енергії.

Державні програми

У Держенергоефективності сподіваються цього року на кращий результат програми з утеплення житла та повідомляють про [зростання темпів видачі відповідних кредитів більш ніж у 20 разів](#) в порівнянні з аналогічним періодом минулого року. На цьому тлі окремо відзначили зростання кількості кредитів для отримувачів субсидій. З початку дії програми банки видали [майже 1,5 млрд. грн. кредитів](#). Тим часом, держава відшкодувала позичальникам [20,8 млн. грн. у квітні](#).

На цьому тлі віце-прем'єр Г.Зубко повідомив, що працює разом з Європейським інвестиційним банком для того, щоб запропонувати механізм під [дешеве кредитування енергосервісних компаній](#). Проте чиновник наполягатиме, щоб компенсацію тіла кредиту отримували безпосередньо громадяни. Тим часом, видачу кредитів [відновили два державні банки](#), а «Укргазбанк» [знизив ставки за відповідною кредитною програмою](#).

Держенергоефективності продовжує працювати над залученням регіонів до програми з енергоефективності. У квітні підписаний [Меморандум про партнерство з Київською облдержадміністрацією](#), який став 25-м таким документом з місцевими органами виконавчої влади. Ще сім областей прийняли [програми з відшкодування частини суми кредиту або відсотків на реалізацію енергоефективних заходів](#), збільшивши кількість програм до 146. У процесі підготовки знаходяться [ще 100 програм](#).

Програму з енергоефективності, на яку минулого року було спрямовано [1,5 млрд. грн. \(343 млн. грн. + з державного бюджету дозволили залучити ще 1,2 млн. грн.\)](#) [продовжують моніторити](#) на предмет ефективного використання коштів. Тим часом у парламенті зареєстрований [проект постанови про виконання заходів щодо енергоефективності та енергозбереження для потреб населення](#) (реєстр. № 4444, внесена депутатами від фракцій "Воля народу" та "БПП"). Проект передбачає доручення Кабінету Міністрів проаналізувати виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2016 роки в частині передбачення коштів на реалізацію цієї програми – з метою підвищення належного рівня теплозабезпечення населення через зменшення обсягу використання газу для виробництва теплової енергії, необхідної для опалення житлового фонду для всіх верств населення з одночасним зниженням тарифів на такі послуги, а також прозвітувати у травні 2016 року на засіданні Верховної Ради.

Профільний фонд з енергоефективності

Модель Фонду енергоефективності, над створенням якого працює [робоча група при Мінрегіоні](#), [презентували](#) для представників донорських організацій. Надалі група зосередиться над створенням законодавчого підґрунтя для роботи Фонду. Паралельно також, за словами віце-прем'єра Г.Зубка, йде робота над питаннями [монетизації субсидій та взаєморозрахунків між учасниками ринку](#). Директор Секретаріату Енергетичного Співтовариства Я.Копач заявив про те, щоб принцип субсидування має стимулювати впровадження енергоефективних заходів. За його словами, минулого року субсидії на підтримку заходів з енергоефективності в Україні склали лише 0,5% від обсягу субсидій, спрямованих на енергоспоживання.

На думку Г.Зубка, [без вирішення питання монетизації субсидій Фонд не буде ефективним](#). За його словами, споживач має отримувати субсидію на власний рахунок в облгазі чи теплокомуненерго, і у випадку економії частину коштів може буде витратити на компенсацію відсотків чи тіла кредиту. Віце-прем'єр передбачає, що це [дозволить зменшити 18 млрд. кубометрів газу на рік, які споживає населення, вдвічі](#).

Можливості для фінансування

Віце-прем'єр Г.Зубко оцінив потребу інвестицій в енергоефективність України в [57 млрд. дол.](#) Тим часом ЄБРР започаткував нову ініціативу, [IQ energy](#), що має стати ще одним джерелом фінансування енергоефективних заходів. Так, банк виділить на програму 75 млн. євро та долучає до її реалізації три українські банки-партнери («УкрСиббанк», «ОТП Банк» та «Мегабанк»). Позичальникам - фізичним особам буде компенсовано від 15% до 20%, а ОСББ – від 25% до 35% загальної суми інвестицій у рекомендовані технології та матеріали. Кредити надаватимуться на реалізацію широкого спектру заходів з енергоефективності, зокрема, термоізоляцію стін, дахів та підлоги перших поверхів; встановлення сучасних енергоефективних вікон, котлів на біомасі; модернізацію систем теплопостачання; встановлення сонячних систем опалення тощо.

Тим часом, Мінрегіон та проект USAID «Муніципальна енергетична реформа в Україні» домовилися про [продовження співпраці](#), прем'єр-міністр Данії під час візиту в Україну заявив, що енергоефективність є [одним зі стратегічних напрямів партнерства між країнами](#).

Інформування

У Держенергоефективності заявили про потребу [зміни культури енергоспоживання](#) для того, щоб досягти «дійсно грандіозних результатів» в енергоефективності. На цьому фоні Прем'єр-міністр підтримав проведення [II Форуму енергоефективного партнерства](#). Крім того, в Україні почали розмову про [розробку низьковуглецевого розвитку країни](#), однією зі складових якого є енергоефективність.

Діалог про необхідні реформи в секторі енергоефективності триває з низкою міжнародних партнерів України, включаючи, зокрема, [Швейцарію](#), а також такі донорські організації як [USAID](#).

Держенергоефективності інформує щодо [можливих вигод від впровадження енергоефективних заходів](#): «якщо облаштуємо ІТП, то можна зекономити до 11% енергії, регулятор теплового потоку за погодними умовами дає економію до 6%. Встановивши вузли обліку гарячої або холодної води можна розраховувати на економію до 18%. Замінивши старі вікна у під'їзді, підвалі, технічних приміщеннях чи горищі на нові енергоефективні – це ще 3% зекономленої енергії. В районі 4% економії енергії можна отримати, завдяки теплоізоляції підвальних приміщень, горищ – до 7%, а зовнішніх стін – до 22%. Найбільшу економію енергії нам дає модернізація системи освітлення – до 60%».

В Агентстві також анонсували [широкомасштабну інформаційно-роз'яснювальну кампанію стосовно термомодернізації об'єктів бюджетної сфери](#). Тим часом, Мінрегіон спільно з GIZ провели семінар щодо [інтеграції регіональних діалогових платформ з енергоефективності](#).

Маркування енергоспоживчих продуктів

На сайті Держенергоефективності в кінці березня був опублікований проект постанови уряду [«Про затвердження Технічного регламенту енергетичного маркування кондиціонерів повітря»](#). В пояснювальній записці до проекту йдеться про те, що прийняття відповідної постанови передбачено Директивою 2010/30/ЄС, а також Планом заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Над доопрацюванням проекту працювала робоча група, а також він був опрацьований експертами проекту INOGATE.

Енергетична ефективність будівель

У Мінрегіоні просувають ідею енергозберігаючого житла, вказуючи на те, що воно [окупається за рахунок економії під час експлуатації будинку](#). У відомстві оголосили, що працюють над створенням нормативної бази для підвищення енергоефективності будівель. В Держенергоефективності тим часом [зазначили](#), що зобов'язаннями України передбачена розробка Національного плану дій щодо збільшення кількості будівель з близьким до

нульового споживанням енергії. Агентство висловило готовність законодавчо підтримувати такі проекти.

На сьогодні, за словами віце-прем'єра Г.Зубка, [в середньому житловий будинок споживає в 2 рази більше енергії, ніж в сусідній Польщі](#). Повномасштабна модернізація житлового фонду може скоротити цей показник до 9 млрд. кубометрів на рік. Для її реалізації необхідно залучити та ефективно використати 40 млрд. євро. Залучання 6 млрд. євро для модернізації котелень та теплових мереж дозволить скоротити щорічне споживання природного газу на 2,4 млрд. кубометрів.

У сфері нафти і нафтопродуктів:

ПАТ "Укртранснафта" у квітні [виграла касацію](#) проти ПАТ "Нафтопереробний комплекс - Галичина", яке входить до групи "Приват" І.Коломойського, і на якому зберігається близько 40 тис. технологічної нафти. Згідно рішення суду договір оренди резервуарів для зберігання був визнаний недійсним. Водночас, чистий прибуток держкомпанії в січні-березні 2016 року [скоротився на 22,1%](#) в порівнянні з аналогічним періодом 2014 року.

Тим часом, до парламенту внесено низку законодавчих ініціатив щодо відновлюваних джерел енергії на транспорті. 21 квітня групою депутатів зареєстровано [законопроект № 4490](#) щодо відновлення виробництва і реалізації альтернативних видів палива. Автори документу пропонують знизити ставку акцизного податку на паливо моторне альтернативне зі 120 до 70 євро за тис. літрів. 21 квітня до парламенту внесено [законопроект № 4495](#) щодо розподілу акцизного податку з продажу, зокрема, речовин, які використовуються як компоненти моторних палив, палива моторного альтернативного. Проектом пропонується перерозподілити 30% надходжень від податку з загального фонду бюджетів міст, сіл, селищ до спеціального фонду бюджетів областей та Автономної Республіки Крим.

У сфері статистики:

26-29 квітня в.о. голови Держстату І.Жук узяла участь у 64-й пленарній сесії Конференції європейських статистиків (КЕС), а також семінарі для країн Східної Європи, Кавказу та Центральної Азії з питань посилення статистичного та інституційного потенціалу в контексті Цілей сталого розвитку.

Окрему увагу було приділено Модельному закону про офіційну статистику, розробленому Європейською економічною комісією ООН (ЄЕК ООН) разом із Євростатом. Під час пленарної сесії схвалено структуру "дорожньої карти" для координації інформаційних потоків щодо Цілей сталого розвитку, схвалено для використання статистичними службами у своїй діяльності документи ЄЕК ООН.

У сфері конкуренції:

Антимонопольний комітет продовжує розбудову компетенцій у сфері державної допомоги та підтримки конкуренції

6-7 квітня в АМКУ стартувала [програма навчання працівників та надавачів державної допомоги](#). Захід організовано [Проектом ЄС "Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС"](#) за сприяння Групи Єврокомісії з підтримки України за

програмою ТАІЕХ з метою надання підтримки у підготовці до впровадження Закону "Про державну допомогу суб'єктам господарювання".

Учасники розглянули визначення терміну "державна допомога" та її надання у випадках збоїв ринкових механізмів, умови та випадки надання незначної допомоги. У ході тренінгу європейські експерти поділилися практичним досвідом моніторингу надання держдопомоги, прикладами ведення реєстру такої допомоги, а також власне надання допомоги для порятунку і реструктуризації підприємств, що перебувають у скрутному становищі.

Навчання [продовжилось](#) 12-13 квітня для 30 посадовців з АМКУ, Мінекономрозвитку, Мінфіну, представників Верховної Ради і Кабінету Міністрів. В його ході тренери пояснили визначення послуг загального економічного інтересу (ПЗЕІ), їх еволюцію та зміст правил, представили приклади «правильного» і «неправильного» правозастосування під час надання державної допомоги на досвіді Великобританії та Румунії. Також учасники заходу обговорили питання надання державної допомоги у формі гарантій і фіскальних заходів, підходи щодо повернення незаконної державної допомоги.

12 квітня АМКУ затвердив Порядок розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання ([Розпорядження № 8-рп](#)). Документ набирає чинності з дня набрання чинності Законом "Про державну допомогу суб'єктам господарювання", на виконання якого він спрямований. Порядком визначено механізм розгляду органами АМКУ справ про державну допомогу та відкликання його рішень, прийнятих за результатами розгляду повідомлень про нову державну допомогу або справ про державну допомогу.

14-15 квітня представники Антимонопольного комітету взяли [участь у заходах Енергетичного Співтовариства](#), зокрема семінарі "Взаємозв'язок ринків та регуляції (поточні правові виклики в країнах Східної та Південно-Східної Європи)" та у 4-му Форумі з питань Європейського законодавства у сфері енергетики. Особливу увагу було приділено питанням державної допомоги в енергетичному секторі.

Тим часом, 1 квітня [набув чинності Закон "Про публічні закупівлі"](#), за яким АМКУ є органом оскарження у сфері публічних закупівель. На виконання закону створено Постійно діючу адміністративну колегію з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

Для [підвищення конкуренції](#) відомство посилило Департамент розслідувань порушень законодавства про захист економічної конкуренції та створило структурний підрозділ, який займатиметься питаннями економічного аналізу, а також розмежувало повноваження АМКУ і регуляторів. Ведеться розробка Програми розвитку конкуренції.

Також у квітні оприлюднено [проект розпорядження](#) АМКУ щодо змін до Положення про узгоджені дії та Положення про концентрацію. Документом пропонується підвищити порогові показники учасників концентрації, за перевищення яких концентрація потребуватиме дозволу АМКУ, а також спростити процедури.

У сфері соціальної політики:

Субсидії залишаються одним із інструментів допомоги вразливим споживачам, однак влада планує змінювати систему соцдопомоги і робить акцент на заощадженні енергоресурсів

У квітні уряд затвердив [єдину ціну ціну на природний газ для споживачів](#) – таким чином, кінцева ціна газу для населення з 1 травня 2016 року становитиме 6879 грн. за 1 тис. кубометрів. Водночас, за словами віце-прем'єра П.Розенка, ті українці, які на сьогодні вже

оформили і отримують субсидії, [переходу на єдину ціну на газ не відчують](#) – розмір їх платежів залишиться тим самим.

Крім того, у зв'язку з рішенням щодо підвищення енергетичних тарифів, що було ухвалено Кабінетом Міністрів на засіданні 27 квітня, уряд також [прийняв рішення щодо підвищення соціальних стандартів](#) більше, ніж передбачено чинним [Законом про Державний бюджет на 2016 рік](#). Згідно зі схваленим Кабміном законопроектом, 1 грудня 2016 року заплановане підвищення соціальних стандартів становитиме 10% (а не 6%, як передбачається чинним бюджетом).

Також урядом переглянуто соціальні нормативи споживання житлово-комунальних послуг для надання пільг і субсидій ([Постанова № 317](#)). Зокрема, переглянуто норму використання газу для індивідуального опалення з 7 до 5,5 кубометрів на 1 м² на місяць (в опалювальний період). Крім цього, змінено коригуючі коефіцієнти для розрахунку розміру витрат електроенергії та газу на потреби опалення.

За словами віце-прем'єра Г.Зубка, реформа енергоефективності [залишається однією з пріоритетних для влади](#). Наразі [6 млн. домогосподарств в Україні отримують субсидії на сплату ЖКП](#). Віце-прем'єр П.Розенко запевняє, що коштів у державному бюджеті вистачить, щоб надати субсидії всім, хто внаслідок підвищення тарифів потребуватиме допомоги від держави.

За попередніми підрахунками, кількість субсидіантів в наступному опалювальному сезоні [зросте приблизно до 7,5-8 млн. родин](#). Таким чином, розмір субсидій щорічно росте і за кілька років [може стати непідйомним для держави](#): у 2015 році на компенсацію теплової енергії у вигляді субсидій [було витрачено 18 млрд. грн., у цьому році заплановано 40 млрд. грн.](#)

Виходом з ситуації, на думку віце-прем'єра Г.Зубка, є монетизація залишку субсидії через економію енергоресурсів, яка [мотивуватиме громадян до більш ощадливого ставлення до споживання енергії](#), а також продовження роботи з «теплыми» кредитами. Показово, що все частіше в отриманні енергоефективних кредитів зацікавлені саме отримувачі субсидій: наприклад, з 11 по 18 квітня [лідерами з отримання «теплих» кредитів стали саме субсидіанти](#). Цій категорії населення банки видали найбільше кредитів – 2028 на суму 32,7 млн грн.

Загалом же, цього місяця [видача «теплих» кредитів була повністю відновлена в двох державних банках](#): відтак, «Ощадбанк» та «Укргазбанк» здійснюють кредитування населення, зокрема, отримувачів субсидій, ОСББ, ЖБК за державною програмою з енергоефективності. Крім того, про популярність цього напрямку заощадження свідчить і те, що в березні [до співфінансування "теплих" кредитів приєдналося](#) ще 7 областей. Загалом же [поширення програми "теплих" кредитів у кожному регіоні є одним з пріоритетних завдань при підготовці до наступного опалювального сезону](#).

Тим часом, [триває дослідження ефективного використання коштів за програмою «теплих» кредитів](#), яке Держенергоефективності проводитиме у два етапи. Перший передбачає опитування серед представників ОСББ та ЖБК щодо ефективного використаних бюджетних коштів; другий – обстеження приватних домогосподарств-позичальників (фізичних осіб), які стали учасниками програми «теплих» кредитів. На сьогодні перший етап дослідження вже завершено.

Заступник міністра регіонального розвитку Е.Кругляк наголосив на тому, що [опалювальний сезон 2015-2016 року пройшов у нормальному режимі](#), без серйозних аварій та ситуацій техногенного характеру, і тому зараз прийшов час готуватися до нового опалювального сезону: зокрема, протягом травня-вересня цього року Мінрегіоном у рамках проведення аналізу стану підготовки до наступного осінньо-зимового періоду [здійснюватимуться виїзні розширені наради в регіонах](#).

Паралельно з цим, влада [працює над посиленням соціального захисту постраждалих внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС](#). Зокрема, уряд постійно [перебуває в контакті з чорнобильськими громадськими організаціями](#), щоб знайти можливості для посилення соціального, зокрема пенсійного, забезпечення ліквідаторів та постраждалих. У квітні також було прийнято Закон [№ 1339-VIII](#) "Про внесення змін до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" щодо усунення дискримінаційного ставлення до громадян, які брали участь у ліквідації наслідків інших ядерних аварій, у ядерних випробуваннях та військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї".